

Etty Hillesum in perspectief

Etty Hillesum in perspectief

Redactie

Klaas A.D. Smelik

Ria van den Brandt

Meins G.S. Coetsier

**ACADEMIA
PRESS**

© Academia Press
Eekhout 2
9000 Gent
Tel. 09/233 80 88 Fax 09/233 14 09
Info@academiapress.be www.academiapress.be

De uitgaven van Academia Press worden verdeeld door:

J. Story-Scientia bvba Wetenschappelijke Boekhandel
Sint-Kwintensberg 87
B-9000 Gent
Tel. 09/225 57 57 Fax 09/233 14 09
Info@story.be www.story.be

Ef & Ef Media
Postbus 404
3500 AK Utrecht
info@efenefmedia.nl www.efenefmedia.nl

Vormgeving & zetwerk: bvba Le Pur et l'Impur

Klaas A.D. Smelik, Ria van den Brandt en Meins G.S. Coetsier (red.)
Etty Hillesum in perspectief
Gent, Academia Press, 2012, 168pp.

ISBN 978 90 382 2067 3
D/2012/4804/267
NUR 680
U 1946

Klaas A.D. Smelik, Ria van den Brandt en Meins G.S. Coetsier (red.)

Met bijdragen van Meins G.S. Coetsier, Alexandra Nagel, Gerrit Van Oord, Marta Perrini, Klaas A.D. Smelik en Jurjen Wiersma.

Alle verwijzingen naar het werk van Etty Hillesum in deze bundel zijn naar de integrale editie:

Etty Hillesum, *Het Werk*, uitgegeven onder redactie van Klaas A.D. Smelik; tekstverzorging door Gideon Lodders en Rob Tempelaars, Amsterdam, Balans, [1986] 2012⁶.

Ze worden aangegeven met *Het Werk* plus paginanummer.

Etty Hillesum Studies
onder redactie van
Klaas A.D. Smelik, Ria van den Brandt en Meins G.S. Coetsier
deel 4

Deze serie wordt uitgegeven door het Etty Hillesum Onderzoekscentrum van de Universiteit Gent en door de Radboud Universiteit Nijmegen.

Eerder verschenen:

1. *Etty Hillesum in facetten* (Budel, Damon, 2003)
2. *Etty Hillesum in context* (Assen, Van Gorcum, 2007)
3. *Etty Hillesum in discours* (Gent, Academia Press, 2011)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of vermenigvuldigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Inleiding 1

1. Jurjen Wiersma, Etty Hillesum en Dietrich Bonhoeffer: Er zijn met en er zijn voor anderen 5
2. Marta Perrini, Parallellen tussen Etty Hillesum en Sophie Scholl 15
3. Meins G.S. Coetsier, Dialogisch leven in tijden van “Godsverduistering”: Martin Buber en Etty Hillesum 33
4. Klaas A.D. Smelik, Romantiek aan de IJssel: De eerste ontmoeting tussen Etty Hillesum en Klaas Smelik senior 49
5. Alexandra Nagel, Protocollen en vellen boterhampapier: Inventarisatie van een verzameling handanalyses uit de school van Julius Spier 61
6. Gerrit Van Oord, Omnia salva: Brieven van Louis Hillesum en anderen aan Christine van Nooten 77
7. Klaas A.D. Smelik, Voorbij het vijanddenken: De visie van Etty Hillesum geplaatst in een Bijbels kader 129
8. Gerrit Van Oord, Historie en legende rondom het gezin van Louis en Riva Hillesum: Een beschouwing over *Mischa's spel en de ondergang van de familie Hillesum* 139
9. Gerrit Van Oord, Rectificatie 153

Afbeeldingen 157

